

Aluehallintovirasto

Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 193/2021

Dnro ESAVI/3036/2019

23.6.2021

ASIA

Vesialueen ruoppaaminen Tuusulanjärvellä ja valmistelulupa, Tuusula

HAKIJA

Tuusulan kunta

VIREILLETULOTIEDOT

Hakemuksen vireilletulo

Tuusulan kunta on 28.1.2019 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut lupaa Tuusulanjärven ruoppaukseen Tuusulan kunnassa sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista.

Luvan hakemisen peruste ja toimivaltainen lupaviranomainen

Vesilain (587/2011) 3 luvun 3 §:n 1 momentin 8) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti.

ASIAN KUVAUS

Taustatiedot

Sijainti

Ruopattava alue sijaitsee Tuusulanjärven eteläosassa yhteisellä vesialueella 858-876-1-0. Väliaikainen läjitysalue sijaitsee kiinteistöllä Gustavelund 858-405-3-628.

Oikeudet tarvittaviin alueisiin

Kirkonkylä-Hyökkälän järjestäytymätön osakaskunta on antanut suostumuksen vesialueella tapahtuvalle ruoppaukselle. Tuusulan kunta omistaa Kaukjärvenrannan puistoalueen, jossa väliaikainen läjitysalue sijaitsee.

Vesitaloushanke

Hankesuunnitelma

Yleiskuvaus

Tuusulan kunnassa on käynnissä monivuotinen kunnostushanke, jonka tarkoituksena on Tuusulanjärven tilan parantaminen. Kunnostuksella pyritään parantamaan rantojen käyttökelpoisuutta poistamalla runsasta vesi- ja rantakasvillisuutta. Tässä hankkeessa on tarkoitus ruopata Kaukjärven puiston edustan ruovikkosaareke. Ruoppaus liittyy puiston uudistamiseen.

Rantaa on ruopattu aikaisemminkin. Ruoppaus parantaa järven virkistyskäyttöä ja maisemakuvaa. Samalla se kohentaa lähivuosina kunnostettavan Kaukjärven puiston käyttöarvoa.

Tehävät toimenpiteet

Ruopattava pinta-ala on yhteensä noin 3 800 m². Ruoppausmassan määrä on arviolta noin 2 000 m³.

Ruopattavan alueen nykyinen pohja on korkeudella +36,8...+37,4 m ja ruovikkosaaren pinta korkeudella +38,1 m. Ruoppauksen jälkeisessä lopputilanteessa pohjan korkeus tulee olemaan noin +36,7...+37,0 m (N2000).

Ruoppausmassa on pääosin savista liejua. Järven eteläpään valuma-alue on aiemmin ollut maatalouskäytössä ja nykyisin pientaloaluetta, joten sedimentissä ei todennäköisesti ole haitta-aineita.

Ruoppaus tehdään Big Float -ruoppauskoneella rannasta käsin kauha-ruoppauksena. Massat siirretään ja kuljetetaan läjitettäviksi esimerkiksi Vantaalle tai Porvooseen. Massat läjitetään noin yhden viikon ajaksi kunnan omistamalle Kaukjärvenrannan pellolle tarpeeksi kauas rannasta, jolloin massasta häviää vettä ja kuljetustarve vähenee. Kuivatusvaiheen vedet valuvat takaisin järveen. Kuivatusvaiheen vesiä ei käsitellä.

Haittojen ennaltaehkäisy

Ruoppaus tehdään virkistyskauden ulkopuolella, jotta ruoppauksesta ei aiheutuisi ylimääräistä haittaa, esimerkiksi veden samentumista.

Ympäristön tila ja vaikutusarvio

Lähiympäristö, kaavoitus ja maankäyttö

Asemakaavassa ruopattava alue on merkitty vesialueeksi (W) ja suunniteltu väliaikainen läjitysalue puistoksi (VP).

Järven ympäristössä on tiivistä asutusta.

Luonnonarvot ja luonnonsuojelu

Ruoppausalue ei ulotu suojelu- eikä Natura 2000 -alueelle. Alueella ei ole voimassa rauhoitusmääräyksiä, eikä jalkaisin tai veneellä tapahtuvaa liikumista ole rajoitettu.

Tuusulanjärven vesikasvikartoitusten mukaan ruopattavan alueen valtalajit ovat järviruoko ja ulpukka, eikä alueella ole tavattu harvinaisia vesikasveja. Vanhojen viistoilmakuvien perusteella kirkon ja Gustavelundin välissä on kasvanut leveä ruovikkovyöhyke jo 1930-luvulla. Kasvustoa on raivattu niittämällä Gustavelundin uimalaiturin molemmilta puolilta.

Kaukjärven puisto sijoittuu alueelle, josta suurin osa on niittämällä hoidettua nurmikenttää. Alueen itäosan läpi laskee kapea oja, jonka varrella kasvaa muun muassa seittitakiaista, nokkosta, mesiangervoa, pujoa, ojakärsä-möä ja vuohenkelloa. Rannalla on pieniä metsiköitä, jotka kasvavat koivua,

tuomea ja muuta lehtipuustoa. Rantakasvillisuus on Tuusulanjärven rannoille ominaista. Vesialueella on järviruovikkoa.

Ruoppauskohteelta eikä sen läheisyydestä ole löytynyt arvokkaita luontotyyppisiä tai kasvilajeja eikä lepakoille tärkeitä alueita.

Ruoppausalueella ei ole huomionarvoisten lintulajien reviireitä, mutta sen itäpuolella on telkän reviiri ja länsipuolella rantasipin reviiri. Lintujen reviirihavaintoja on alueella niukasti, joten aluetta ei ole vuoden 2015 luontoselvityksessä luokiteltu arvokkaaksi lintukohteeksi.

Ruoppauskohteella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole viitasammakon soidinpaikkoja.

Muinaismuistot, kulttuuriperintö ja maisema

Rannan tuntumassa ei ole muinaismuistoja.

Järven ympäristö tunnetaan kulttuurihistoriallisena ja kulttuurimaisemakohteena. Erityisen merkittävä kulttuurimaisemakokonaisuus on muodostunut Tuusulanjärven itärannalle, jossa on sijainnut taiteilijoiden asuttama huvilayhteisö. Tuusulan Rantatiellä on maamme merkittävin sisämaahan rakennettu huvila-alue. Reilun 3 km:n mittainen Rantatie on nimetty museotieksi sen historiallisen taustan, maisemallisten arvojen ja taiteilija-asutuksen luoman omaleimaisuuden vuoksi.

Niemenkärjen pohjoispuolelta Gustavelundiin ulottuvalla alueella sijaitseva ruovikko on jo vanhastaan kuulunut alueen luontoon ja on merkittävä elementti kirkonmäeltä aukeavassa maisemakuvassa.

Vesistö

Yleiskuvaus

Tuusulanjärvi on Keski-Uudellamaalla sijaitseva rehevä järvi Tuusulan kunnan ja Järvenpään kaupungin alueilla. Sen pinta-ala on 6 km², suurin syvyys 10 m ja keskisyvyys 3,2 m. Järvi on luonnostaan savisamea, sillä noin puolet sen valuma-alueesta (92 km²) on savea.

Virtausolosuhteet

Ruoppauksella ei ole merkittäviä vaikutuksia Tuusulanjärven virtausoloihin.

Vesistön tila

Vantaanjoen vesistöalueeseen kuuluva Tuusulanjärvi on ollut alun perin lievästi ruskeavetinen järvi. Ympäröivän asutuksen ja maanviljelyksen ravinnepäästöt ovat rehevöittäneet järveä huomattavasti, ja erityisen voimakkaasti järven tila heikkeni 1960-luvulla. Kuormituksen pieneneminen alkoi 1970-luvun lopussa, kun jätevesien laskeminen järveen lopetettiin.

Hajakuormituksen ja järven sisäisen kuormituksen vuoksi järvi on kuitenkin edelleen erittäin rehevä. Lisäksi ympäröiviltä savimailta järveen tulevat valumavedet aiheuttavat voimakasta savisamennusta.

Tuusulanjärven ekologinen tila on tällä hetkellä välttävä. Kokonaisfosforin pitoisuudet ovat 2000-luvulla olleet 70–100 µg/l. Järvellä on havaittu viime vuosina sinileväkukintoja. Särkikaloiden, erityisesti lahnojen, aiheuttama ravinteiden kierrätys (sisäinen kuormitus) voi olla hyvin suurta ja yhdessä suotuisten sääolojen kanssa ne ovat todennäköisesti aiheuttaneet sinilevien runsastumista.

Vesienhoitosuunnitelman mukainen tavoite on saattaa Tuusulanjärvi hyvään tilaan vuonna 2021. Tavoitteeseen pyritään monipuolisilla hoitotoimilla järvellä ja valuma-alueella. Järveen tuleva hajakuormitus on kaksinkertainen sietokykyyn nähden ja sitä pyritään vähentämään. Sisäistä kuormitusta on vähennetty hoitokalastuksella ja hapetuksella. Kunnostustoimenpiteiden ansiosta veden laatu on jo parantunut ja sinileväkukinnat ovat selvästi vähentyneet. Joinakin 2000-luvun kesinä sinilevää ei ole havaittu lainkaan, ja esimerkiksi vuosina 2012 ja 2013 järvi pysyi uimakelpoisena koko kesän ajan. Järven parantunut tila ei kuitenkaan ole vakaa vaan sinileväkukintoja voi yhä esiintyä, kuten lämpimänä kesänä 2018.

Ruoppauksella ei ole merkittäviä vaikutuksia Tuusulanjärven vedenlaatuun.

Kalasto

Tuusulanjärvi on tärkeä virkistyskalastuskohde. Tuusulanjärven kalastoon kuuluu 21 kalalajia, joista viisi on istutettuja. Tuusulanjärven kalalajeja ovat ahven, hauki, kiiski, kivisimppu, kuha, kuore, lahna, made, pasuri, ruutana, salakka, sorva, sulkava, suutari, särki ja säyne. Istutettuja kalalajeja ovat ankerias, karppi, kirjolohi, siika ja toutain. Tuusulanjärven kalasto on rehevöitymisen myötä muuttunut särkikalavaltaiseksi ja petokalakannat kuhaa lukuun ottamatta jääneet pieniksi.

Pohja ja sedimentti

Pohjan sedimentti on pääosin savista liejua, ja sen alla savea.

Hyödyt ja menetykset

Ruoppauksen hyödyt ovat suuret sekä maisemallisesti että järven virkistyskäytön kannalta. Kaukjärvenrannan puistoa uudistetaan, ja siitä on tulossa viheralueiden hoitoluokituksessa A2 -luokan (käyttöviiheralueet) hoidettu puisto. Ruovikkoalueen poisto siistii rannan ilmettä, avartaa näkymiä järvelle ja järveltä puistoon.

Ruoppaus tehdään virkistyskauden ulkopuolella, jolloin mahdolliset vahingot minimoidaan.

Ruoppaus ei edellytä vedenlaadun seurantaan. Veden laadulle aiheutuvat vaikutukset, esimerkiksi samentuminen, ovat melko vähäisiä. Kiintoainespitoisuudet nousevat, mutta haitta on väliaikainen, koska läjitysmassat kuljetetaan pois eivätkä ne valu järveen.

Valmistelulupa

Tuusulan kunta pyytää valmistelulupaa, jotta ruoppaus voitaisiin suorittaa ennen jäiden sulamista ja virkistyskauden alkua kuitenkin ennen huhtikuun loppua 2019. Luvalla on tarkoitus ruopata ruoppaussuunnittelukartassa näkyvä alue. Ruoppaus tehdään, koska alue on suosittua virkistysaluetta ja venepaikat ovat myös lähettyvillä.

ASIAN KÄSITTELY

Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi/) 5.8.–5.9.2019.

Kuulutus on pidetty nähtävillä myös aluehallintoviraston ja Tuusulan kunnan ilmoitustauluilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Tuusulan kunnalta ja Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunto

Ruoppausalueella on voimassa Kirkonseutu ja kunnantalonseutu -asema-kaava. Ruopattava alue on kaavassa vesialuetta (W). Rannalla on voimassa Kirkonseutu rakennuskaavan muutos -asema-kaava, jossa ruoppausmassojen välivarastointialue on puistoaluetta (VP).

Hankealue ei sijaitse luonnonsuojelualueella tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella. Hankealueen länsipuolella noin 150 m:n etäisyydellä sijaitsee Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue Tuusulanjärven lintuvesi (FI0100046) sekä lintuvesiensuojeluohjelmaan kuuluva alue Tuusulanjärvi, pohjois-, länsi- ja itäosat -alue (LVO010008). Hankealue ei ole pohjavesialuetta.

Vuonna 2015 tehdyssä Tuuskodon ja Fjällbon alueiden luontoselvityksessä havaittiin soidintavia viitasammakoita ruopattavaksi suunnitellun alueen läheisyydessä. Kaikki havaintopaikat tulkittiin viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi, joiden hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kielletty. Näiden paikkojen lisäksi selvitysalueella todettiin muitakin viitasammakolle soveltuvia ranta-alueita. Selvityksessä suositellaan, että viitasammakon esiintyminen tarkistetaan ennen kuin alueella tehdään ruoppauksia tai muita toimenpiteitä. Ajan kulumisen huomioon ottaen viitasammakon esiintyminen hankealueella on selvitetävä ennen ruoppaamista. Selvitys on tehtävä ”Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa” -oppaan ohjeiden mukaisesti keväällä.

ELY-keskuksen arvion mukaan alueen sedimentti ei sisällä haitallisia aineita merkityksellisessä määrin. Hakemuksen mukaan ruopattava massa välivarastoidaan noin viikoksi kuivumaan aivan Tuusulanjärven rantaan ennen kuljetusta varsinaiseen läjityspaikkaan. Hakemuksen mukainen välivarastointi johtaisi hienoaineksen ja massassa olevan veden valumiseen suoraan Tuusulanjärveen. Välivarastointipaikka on sijoitettava kauemmaksi Tuusulanjärvestä, jotta kuivatusvesiä ei päädy pintavaluntana järveen. Väliaikaiseen läjitykseen varattu alue vaikuttaa myös liian pieneltä (noin 800 m²) hankkeessa syntyvälle ruoppausmassalle.

Ruoppaus- ja läjitystyöt tulee tehdä ajalla 1.9–30.4. linnustolle, kalastolle ja vesistön virkistyskäytölle aiheutuvien haittojen minimoimiseksi.

Hankealue kuuluu runsasravinteisten järvien järvidesimuodostumaan Tuusulanjärvi (21.082.1.001001), jonka ekologinen tila on Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2016–2021 luokiteltu välttäväksi. Tavoitteena on saavuttaa hyvä ekologinen tila vuoteen 2021 mennessä, mutta riskinarvion mukaan on riski, ettei tavoitetta saavuteta määräajassa. Vesimuodostuman kemiallinen tila on luokiteltu hyväksi. Hankkeen toteuttaminen ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista.

Hankkeelle ei tule myöntää lupaa ennen kuin sitä on täydennetty viitasammakoselvityksellä. Mikäli ruoppaus- ja läjitysalueella ei havaita viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, hankkeelle voidaan myöntää lupatavanomaisin lupamääräyksin tässä lausunnossa mainitut seikat huomioon ottaen. Valmistelulupaa ei tule myöntää, koska hakija ei ole esittänyt perusteltua syytä valmisteluluvan tarpeelle eikä yksilöinyt mitä valmistelevia töitä valmisteluluvalla on tarkoitus suorittaa.

Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Lausunnossa on todettu muun muassa seuraavaa.

Hakemuksessa on esitetty, että Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristösuunnittelija olisi hyväksynyt tehdyn suunnitelman ja annettu ymmärtää kyseessä olevan ennakkolausunnon luonteinen menettely. Lautakunta toteaa, ettei se ole vesilakia koskevissa lupa-asioissa delegoinut

päätösvaltaa alaiselleen viranhaltijalle. Ympäristösuunnittelijan kanssa käydyt alustavat keskustelut ovat osa viranomaisen neuvontatoimintaa. Kyse ei siten ole viranomaisen ennakkolausunnosta puhumattakaan hyväksynnästä.

Ruoppauslupahakemus on tehty Maa ja Vesi Oy:n vuonna 2000 tekemän Tuusulanjärven kunnostussuunnitelman pohjalta. Kunnostussuunnitelma on kuitenkin ylemmän tason suunnitelma ja lupahakemusta varten olisi tulut teettää uudempi ja tarkempi suunnitelma. Lupahakemus on hyvin yleispiirteinen, eikä siitä esimerkiksi käy ilmi tarkempi ruoppausmenetelmä eikä ruoppausmassan lopullinen sijoituspaikka. Ruopattavan alueen pinta-ala ja syntyvän ruoppausmassan määrä ovat arvioita. On epävarmaa, riittääkö hakemuksessa esitetty ruoppausmassojen välivarastointipaikka syntyvien massojen varastointiin. Hakemuksen mukaan ruoppausmassat välivarastoidaan Kaukjärven puiston rannassa. Ruoppausmassojen välivarastointi tapahtuu hyvin lähellä rantaa kohdassa, joka viettää loivasti kohti järveä. Jos ruoppausmassat läjitetään ehdotetulle alueelle, eikä kuivatusvaiheen vesiä mitenkään käsitellä, valuvat vedet takaisin järveen ja voivat samentaa vettä sekä kuljettaa mukanaan ravinteita. Ruoppausmassan väli- ja lopusijoituspaikat tulee suunnitella tarkemmin. Lisäksi kuivatusvaiheen vesien pääsy takaisin järveen tulee estää. Jos kuivatusvesiä ei voida kuitenkaan johtaa muualle kuin järveen, tulisi kuivatusvesien johtaminen tehdä hallitusti ja järveen johdettavien vesien laatua tarkkailla niin, että voidaan varmistua siitä, ettei kiintoainesta tai ravinteita pääse järveen johdettavaan veteen.

Kaukjärven puiston aluetta on tarkasteltu Tuuskodon ja Fjällbon alueiden luontoselvityksessä (Ympäristösuunnittelu Enviro 2015). Tuuskodon alueella todettiin viitasammakoita. Kaikki viitasammakoiden havaintopaikat Tuuskodon alueella ovat tulkittavissa lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi. Niitä koskee luonnonsuojelulain 49 §:n hävittämis- ja heikentämiskielto. Paikkojen molemmin puolin olisi jätettävä suojavyöhykettä vähintään muutamien kymmenien metrien matkalle. Luontoselvityksen mukaan, jos Tuuskodon selvitysalueen rannoille suunnitellaan tulevaisuudessa nykytilannetta muuttavaa maankäyttöä, ruoppauksia tai muuta vastaavaa, tulisi viitasammakon esiintyminen tarkistaa tätä ennen. Lajin soidinpaikat voivat vaihdella hieman johtuen mm. rantojen sulamisen ajankohdasta ja vedenpinnan korkeudesta keväällä. Selvitysalueella on muitakin viitasammakolle soveltuvia ranta-alueita kuin luontoselvityksessä käytetyiksi todetut. Ennen ruoppauksen toteuttamista tulee tarkistaa viitasammakon esiintyminen alueella.

Kaukjärven puiston kautta laskee Tuusulanjärveen pieni oja. Ojansuusta ei saa ruoppauksen yhteydessä poistaa kasvillisuutta.

Tuusulan kunnan lausunto

Kunnanhallitus ei näe esteitä myöntää vesilain mukainen lupa ja valmistelulupa hakemuksen mukaiselle vesialueen ruoppaamiselle Tuusulanjärvessä. Hanke on tärkeä osa Tuusulanjärven monivuotista

kunnostushanketta, jonka tavoitteena on järven tilan parantaminen. Ruoppaus ja Kaukjärven puiston uudistaminen on omiaan parantamaan järven virkistyskäyttöä ja maisemakuvaa. Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että ruoppaus voidaan tehdä talviaikana ennen jäiden sulamista ja virkistyskauden alkamista, eli viimeistään huhtikuun loppuun mennessä. Kunnanhallitus haluaakin omalta osaltaan kiirehtiä hakemuksen käsittelyä.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Hakemuksen täydennys

Hakija on 20.12.2019 täydentänyt hakemustaan tiedoilla viitasammakoista ja läjitysalueen asema- ja rakennepiirustuksilla.

Läjitysalue on mitoitettu välivarastointipaikaksi noin 1 000 m³:lle ruoppausmassoja. Alueen ympärille rakennetaan seulotusta murskeesta, suodatin-kankaasta ja hiekasta 1 m:n korkuinen suotopato. Suotovedet ohjataan ojaa pitkin maastoon.

Täydennyksessä on tarkasteltu viitasammakon mahdollista esiintymistä ruovikkoalueella sekä sen merkitystä lajille. Ruovikkoalueen erottaa rannasta noin 15 m:n levyinen vanha ruopattu kaivanto. Kasvusto on vedestä kasvavaa järviruovikkoa. Sen pinta-ala on ilmakuvaista mitattuna noin kahdeksan aaria. Ruovikkoalue ei kuulunut keväällä 2015 tehdyn viitasammakoselvityksen selvitysalueeseen. Viitasammakoselvityksessä inventoitiin Tuusulan kirkolta Piiliojan suulle ulottuva ranta-alue Kaukjärven puiston ranta mukaan lukien.

Äänteleviä viitasammakoita havaittiin edellä mainitulla selvitysalueella neljässä eri paikassa, mutta lajia ei tavattu Kaukjärven puiston kohdalta. Tarkastelualueena olevaa ruovikkoa kuunneltiin molempina iltoina noin 50 m:n päässä olevalta kävelytieltä. Illat olivat tyyniä ja sammakoiden kuuluvuus yli hyvä. Ruovikkoalueella ääntelevät viitasammakot olisivat kuuluneet hyvin kävelytielle.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella Kaukjärven puiston edustan ruovikkoalue ei ole viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikka. Selvityksessä todetut viitasammakoiden kutupaikat olivat kaikki erityyppisiä kuin Kaukjärven puiston edustan ruovikkoalue, sillä kutupaikoilla ruovikko ulottui yhtenäisenä rantaan saakka. Vedestä kasvava, rannasta erillään oleva Kaukjärven puiston ruovikkosaareke sopinee huonosti viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikaksi muun muassa predaatoriskin vuoksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Aluehallintovirasto on pyytänyt Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta lausunnon hakemuksen täydennyksestä. Lausunnossa on todettu seuraavaa.

Selvitys viitasammakon esiintymisestä ruopattavaksi suunnitellulla alueella on riittävä.

Ruoppausmassojen välivarastointipaikaksi suunniteltu laskeutusallas on pieni verrattuna ruopattavien massojen määrään. Altaaseen mahtuu noin puolet hakemuksen mukaisesta ruoppausmassan määrästä.

Hankkeelle voidaan myöntää vesilain mukainen lupa, kun myös ELY-keskuksen lausunnossa 16.8.2019 esitetyt seikat otetaan huomioon.

Selitys

Hakijalle on annettu tilaisuus antaa selitys saadusta lausunnosta. Hakija on selityksessään todennut seuraavaa.

Ruoppausta on tarkoitus tehdä pienemmissä erissä. Lisäksi ruopattu massa painuu välivarastointipaikassa kokoon, kun siitä poistuu ylimääräinen vesi. Tarvittaessa massaa voidaan läjittää keskialueilla hieman korkeammalle kuin suotopenkereen reunat ilman stabiliteettiongelmia.

MERKINTÄ

Aluehallintovirasto on tänään antanut päätöksen Tuusulanjärven ruoppaamista koskevasta hakemuksesta dnro ESAVI/22565/2019, joka koskee Tuuskodon ranta-aluetta sekä Tuusulanjärven eteläosan Natura-alueen kunnostusta.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Vesitalouslupa

Aluehallintovirasto myöntää Tuusulan kunnalle luvan Tuusulanjärven ruoppaamiseen yhteisellä vesialueen kiinteistöllä 858-876-1-0 sekä luvan ruoppausmassojen väliaikaiseen läjittämiseen kiinteistölle Gustavelund 858-405-3-628 Tuusulan kunnassa hakemuksen 28.1.2019 ja sen täydennysten mukaisesti.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Korvaukset

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Lupamääräykset

Toimenpiteet

1. Ruoppaus saadaan toteuttaa 22.1.2019 päivätyn asemapiirustuksen ”Liite 1, Ruoppauskartta – Kaukjärvenranta.24.1.2019” (mittakaava 1:1 000) ja 8.5.2019 päivättyjen lopputilannetta kuvaavien poikkileikkauspiirustusten A-A, B-B ja C-C (mittakaavat 1:500 ja 1:250) mukaisesti.

Ruopattava massamäärä on enintään 2 000 m³.

2. Ruoppausmassat saadaan läjittää kuivumaan 1–2 viikon ajaksi 19.12.2019 päivätyn asema- ja detaljipiirustuksen ”Ruoppausmassojen välivarastointi” (mittakaavat 1:500 ja 1:20) mukaisesti perustetulle läjitysalueelle.

Läjitysalueen riittävyys kulloinkin kuivatettaville massoille on varmistettava.

Töiden suorittaminen

3. Jokainen työvaihe on tehtävä mahdollisimman yhtäjaksoisesti.

Ruoppaustöitä ei saa tehdä virkistyskäyttöaikaan, kalojen kutuaikaan eikä lintujen pesimäaikaan 16.4.–31.8.

4. Ruoppaustöitä ei saa suorittaa 20 metriä lähempänä viitasammakoiden arvioituja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojavyöhykkeiden rajaukset on ennen töiden aloittamista merkittävä maastoon.

5. Ruoppausalueet on tarvittaessa rajattava silttiverholla ruoppaustöiden ajaksi.

6. Ruopatut ja kaivetut massat tulee läjittää hakemuksessa ja sen täydennyksissä esitetylle alueelle siten, että massojen, hienoaineksen ja niihin mahdollisesti sitoutuneiden haitta-aineiden ja ravinteiden kulkeutuminen vesiin estyy.

7. Jos työt tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.

8. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Tarkkailu

9. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia Tuusulanjärven tilaan seuraavasti. Tarkkailu on aloitettava ennen ruoppaustöiden aloittamista.

Ruoppaustöiden aikana Tuusulanjärvestä otetaan vesinäytteitä vähintään kahden viikon välein. Näytteet otetaan ruoppausalueen välittömästä läheisyydestä ja taustapisteestä noin 100 m:n etäisyydeltä. Näytteistä analysoidaan:

- sameus
- happipitoisuus
- kiintoaine
- kokonaisfosfori ja -typpi

Ruoppausmassojen välivarastointialueelta tulevasta suotovedestä otetaan näytteet vähintään kahden viikon välein. Näytteistä analysoidaan:

- kiintoaine
- kokonaisfosfori ja -typpi
- arseeni ja koboltti

Vedenlaatutulokset on toimitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen vaatimalla tavalla. Töiden päätyttyä tarkkailutulokista on laadittava yhteenvetoraaportti, joka toimitetaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailutulokset on pyynnöstä annettava asianosaisille nähtäviksi.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tarvittaessa muuttaa tarkkailusuunnitelmaa, mikäli muutokset eivät vaaranna tarkkailun kattavuutta tai luotettavuutta.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

10. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin kuuden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

Ilmoitukset

11. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueelle, Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoitukseenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.
12. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueelle ja Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valmistelulupa

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen valmisteluluvasta.

PERUSTELUT

Vesitalousluvan ratkaisun perustelut

Hankkeen tarkoitus ja hankkeesta saatava hyöty

Ruoppauksen tarkoituksena on edistää ja parantaa erityisesti järven virkistyskäyttöä ja maisemakuvaa. Samalla se kohentaa lähivuosina kunnostettavan Kaukjärven puiston käyttöarvoa.

Ruoppausmassoja muodostuu hankealueelta noin 2 000 m³. Massat sijoitetaan hakijan omistamalle rantakiinteistölle väliaikaisesti niiden kuivattamisen vuoksi. Väliaikainen läjitysalue on mitoitettu massamäärälle 1 000 m³. Suhteessa ruoppausmassojen määrään läjitysalue on kooltaan pieni, minkä vuoksi ruoppaus on tehtävä vaiheittain ja luvan saajan on huolehdittava läjitysalueen riittävydestä ja haitattomuudesta kulloinkin kuivatettavien massojen tilanteessa. Tämän jälkeen ruoppausmassat kuljetetaan pois alueelta asianmukaisiin vastaanottopisteisiin.

Luvan saajalla on sopimus hankkeen toteuttamisesta vesialueen omistajan kanssa.

Hanke ei ole alueella voimassa olevan kaavoituksen vastainen eikä hanke estä voimassa olevien kaavojen toteuttamista tai merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Hankkeen toteuttamisesta aiheutuu paikallista ja lähinnä töiden aikaista samentumista vesistössä. Samentuminen, vesikasvien poisto ja ruoppaukset voivat heikentää tai väliaikaisesti tuhota kalojen lisääntymismahdollisuuksia ja pohjaeläimistöä toimenpidealueella. Muutokset ovat kuitenkin väliaikaisia ja melko nopeasti palautuvia, eivätkä hankkeen vaikutukset kalastoon ja pohjaeläimistöön ole kokonaisuutena arvioiden merkittäviä Tuusulanjärven olosuhteissa. Lisäksi lupamääräysten 3 ja 5 mukainen töiden suorittamisajankohta ja -tapa vähentävät hankkeesta vesiympäristölle, vesialueen virkistyskäytölle ja linnustolle sekä muulle eliöstölle aiheutuvaa haittaa.

Hanke on muutoinkin toteutettava vesilain 2 luvun 7 § mukaisesti siten, että vesistölle, vesiluonnolle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Natura 2000 -verkoston kohteet, luonnonarvot ja vesienhoitosuunnitelma

Hankealue sijaitsee lähellä Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan Tuusulanjärven lintuvettä (FI0100046). Ruoppaus- ja läjitystöitä ei tehdä Natura 2000 -alueella. Hankkeen toteuttaminen ei merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Tuusulanjärven lintuveden alueen niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on otettu Natura 2000 -verkostoon.

Tuusulanjärven itärannalla on havaittu viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Ruoppaus- ja läjitystöitä ei tehdä lisääntymis- ja levähdyspaikoilla. Aluehallintovirasto on lisäksi antanut määräyksen suoja-
vyöhykkeen jättämisestä kyseisten alueiden ympärille. Lupamääräysten mukaisesti toteutettuna hankkeesta ei aiheudu lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä tai heikentymisestä.

Hakijalla on samanaikaisesti ollut aluehallintovirastossa vireillä toinen hakemus Tuusulanjärven ruoppauksesta. Hakemussuunnitelmien mukaan väliaikainen läjitys tullaan kummassakin hankkeessa tekemään samalla läjitysalueella. Aluehallintovirasto on määrännyt tässä päätöksessä vaikutusten tarkkailusta yhteneväisesti toisen hakemuksen päätöksessä määrätyn kanssa hankkeiden yhteisvaikutuksen huomioimiseksi.

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2021 mukaan Tuusulanjärven ekologinen tila on luokiteltu välttäväksi ja tavoitteena on hyvän tilan saavuttaminen viimeistään vuonna 2021. Alustavassa vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2022–2027 Tuusulanjärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi ja hyvä tila on tavoitteena saavuttaa vuoteen 2027 mennessä. Vesienhoitosuunnitelmaan liittyvän ehdotetun toimenpideohjelman mukaan vuoteen 2027 Tuusulanjärveä koskevia tavoitteita ovat säännöstelykäytännön kehittäminen ja suuren rehevöityneen järven kunnostus.

Hanke ei vaikuta haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Luvan myöntämisen edellytykset

Lupamääräysten mukaisesti toteutettuna hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Valmisteluluvan hylkäämisen perustelut

Hakija on esittänyt, että valmisteluvalla hanke voitaisiin toteuttaa kokonaisuudessaan muutaman kuukauden kuluttua hakemuksen vireilletulosta. Ruoppaus on ollut tarkoitus tehdä, koska alue on suosittua virkistysaluetta ja venepaikat ovat lähettävillä.

Vesilain 3 luvun 16 §:n mukaisella valmisteluvalla aluehallintovirasto voi perustellusta syystä oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on tarpeellisilta osin yksilöitävä. Hakemuksessa ei ole ollut kyse valmistelevista toimenpiteistä, vaan koko hankkeen toteuttamisesta, joten hakemus valmisteluvasta on hylättävä.

VASTAUS LAUSUNNOISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto ottaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ja Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ja perusteluista ilmenevällä tavalla.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilain (587/2011) 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 16 ja 18 §, 11 luvun 21 §
Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 2 333,50 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään valtioneuvoston asetuksen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2021 (1121/2020) mukaisesti maksu asetuksen voimaan tullessa olleiden säännösten mukaan. Hakemuksen vireilletuloaikana voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuosille 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) liitteen kohdan 3.1 taulukon mukaan 2 000–4 000 m³ ktr:n ruoppausta koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 3 590 euroa. Maksu peritään 35 prosenttia alempana, jos asian käsittelyn vaatima työmäärä on taulukossa mainittua pienempi. Käsittelymaksu on tällöin $3\,590\text{ €} \times 0,65 = 2\,333,50\text{ €}$.

TIEDOTTAMINEN

Päätös

Tuusulan kunta
Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan Tuusulan kunnan verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Ville Keskisarja ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Janita Peltonen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **30.7.2021**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- o asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- o asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihde: 029 56 42 611
asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)
telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>